

DÉLVÍDÉK

Z O M B O R, 1942 szeptember 17.
Csihás Benő u. 3 II. évfolyam, 209. sz.

Főszerkesztő:
Illés Sándor

Előfizetés 1 óra 2.50, negyedévre 7.20 Pengő
Levélcim: Zombor, p. f. 54. Tel. 207. Csekk. 74.050

Hitler hatalmas sebesültszállító repülőgépet ajándékozott Kállay miniszterelnöknek

Magyar sikerek a doni arcvonalon

A Szovjet megkezdte új fővárosa, Kujbisev kiürítését — A német légierek utasítást kaptak, hogy a még mindig ellenálló Sztalingrád minden négyzetméterét szántsák fel bombákkal, a keleti arcvonal valamennyi szakaszán súlyos elhárító harcok folynak — Egyiptomban tüzéségi és járőrtevékenység, a Csendes óceánon makacs harcok

Idegen léggömböket sodor a szél Magyarország felett

Sztalingrád, az erődvár nem létezik többé — ebben a mondatban foglalja össze a Bud. Ért., késő délután érkezett jelentése berlini katonai körök véleményét a sztalingrádi helyzetről. Sztalingrádban még tart a vas és vér példátlan arányú összecsapása, és mint Berlinben mondják, bár a város sorsa már régen megpecsételődött, a bolsevisták semmi hajlandóságot sem mutatnak a hiábavaló védelem feladására. A védők teljesen el vannak szigetelve, me nekülési lehetőségük nincs, de ennek ellenére nemcsak hogy szívesen védekeznek, hanem állandó ellentámadásokkal is kísérleteznek. Az összefüggő erődöket már megsemmisítették a németek, az erődítményekké kiépített háztömbök leküzdése pedig folyamatban van. Ennek meggyorsítására elrendelte a német hadvezetőség, hogy a zuhanóbombázó és csatagépek minden eddiginél nagyobb erővel támadják a várost és Sztalingrád minden négyzetméternyi területét szántsák fel bombákkal. Sztalingrádnak el kell esnie.

A Német Távirati Iroda tudósítója színes riportban számol be Sztalingrád ostromáról. A riporter beszámol arról, hogy az első harci vonalban álló minden méretű német tüzéségi valóságos tűzfüggőnyt von Sztalingrád elé, a német légierek állandóan támadnak és mindenféle fegyver példátlan arányú bevetése vivja a legvéresebb küzdelmet. A szovjet csapatok is mindennemű fegyverrel támadnak, páncélosokat is harchavetnek és a Volga másik partjáról, a fűzesben felállított nehéz ágyúkkal tüzelnek a német állások felé. A szovjet repülőgépek is nagyszámban igyekeznek megközelíteni a német állásokat, a német vadászgépek azonban részen vannak. Ez a csata

maga a pokol

A német gyalogságot azonban nem tartóztatja fel semmi: rendületlenül nyomul előre és egymás után foglalja el az ellenség ellenállási fészkeit. Egy szovjet páncélos a németek által elfogott bolsevista katonák tömegébe lő: a Szovjet saját embereit is pusztít

ja. Pokoli bukások jelképe lesz ez a város.

A Kaukázusban — jelenti a Bud. Ért. — nem folynak jelentősebb harcok, mindamellett a bajor és württembergi hegyivadász hadosztályoknak súlyos nehézségekkel kell megküzdeniök: 3000 méteres magasságban tartják a szovjet csapatoktól elfoglalt legfőbb hegyi átjárókat.

A Szovjet helyzetére vet fényt a Német Távirati Irodának az a jelentése is, mely szerint a News Chronicle c. angol lap azt írja, hogy a Szovjet már elveszítette vasuti hálózatának legnagyobb részét és arra kényszerült, hogy a

forgalmat tehergépkocsikkal bonyolítsa le. A nehézség azonban abban áll, hogy nincs elegendő tehergépkocsija erre a célra. Az amerikai és angol gyárak nagyszámu tehergépkocsit állítottak elő a Szovjet számára, amelyek már készen állanak az elszállításra, egyelőre azonban gondot okoz az a körülmény, hogyan juttassák el az értékes gépkocsikat a bolsevista parancsnoksághoz?

Madagaszkár

szigetén még folynak a harcok. Az angolok — mint már korábban

is közöltük többszörös tulerőt képviselnek emberben és anyagban egyaránt, felszerelésük is modernebb a francia védőseregénél, amely főleg bennszülött katonaságból áll. Madagaszkár főkormányzója — közlik Vichyben — kérdést intézett a támadó angol csapatok parancsnokságához, hogy kipuhatolja az angol szándékokat, ez azonban — hangsúlyozza az OFI — nem befolyásolja a francia csapatok makacs ellenállását.

Francia illetékes helyen egyéb ként élesen szembefordulnak az angolok olyan beállításával, mint ha a madagaszkári események olyan jelentéktelenek volnának, amelyek nem befolyásolják a francia nép érzületeit Anglia irányában. Hangoztatják Vichyben, hogy a francia nép a Madagaszkár elleni angol támadást olyan gonosztettnek tekinti, ami örökké megmarad emlékezetében.

Japán

uj külügyminiszterévé Masajugi Tanát, Japán tájékoztató irodájának eddigi vezetőjét nevezték ki. Mint ismeretes Togo külügyminiszter lemondása óta Tozso miniszterelnök töltötte be ideiglenesen a külügyminiszteri tisztet is. Az új japán külügyminiszter megtartja a tájékoztató hivatal vezetését is. Ötvenegy éves, régi diplomata. Diplomáciai szolgálatot teljesített Kantonban, Hamburgban, Hollandiában, Washingtonban, Madridban, sőt bizonyos ideig Magyarországon is képviselte kormányát.

Hori, a japán kormány szóvivője legutóbb a sajtóértekezleten a volt tokiói amerikai nagykövet kijelentésével foglalkozott és válaszolva ezekre a kijelentésekre, hangsúlyozta, hogy Japán háborus célja mindenki előtt ismeretes. Japán nem akar uralkodni Amerikában, sőt éppen azért indította meg ezt a háborút, hogy megakadályozza, hogy Amerika hurkot vessen a japán nép nyakába és ura legyen Ázsiának. Japán élni akar, jobb és szebb jövőért harcol, de nemcsak a maga, hanem Ázsia jobb jövőjéért is.

Kujbisevből is menekül a Szovjet

Szofia, szeptember 17. (Bud. Ért.) A bolgár fővárosba érkezett jelentések szerint a Szovjet

megkezdte Kujbisev, új bolsevista főváros kiürítését.

Német hadijelentés

Berlin, szeptember 17. A vezéri főhadiszállás csütörtöki hadijelentése közli, hogy a német csapatok a Terek folyó mentén kemény harcokban visszaverték az ellenség ellentámadásait és folytatják előnyomulásukat.

A megerősített Sztalingrádért folyó küzdelem még tart.

A doni arcvonalon a magyar csapatok eredményes ellentámadással visszaverték a Szovjet támadásait és néhány ellenséges harc csoportot felmorzsoltak vagy foglyul ejtettek. 24 ellenséges páncélos megsemmisítették a magyar csapatok.

Az ellenség újabb támadást intézett a voronezsi hidfő ellen, amelyet a németek súlyos védelmi harcokban a szovjet csapatok nagy veszteségei mellett vertek vissza. Rrzszevnél összeomlottak

az ellenség újabb támadásai. 21 szovjet páncélos elpusztult.

Murmanszk vidékén nagyobb támadás során rénszarvas dandár egyik zászlóalját semmisítették meg a németek.

Az angolok a nap folyamán négy repülőgépet veszítettek a nyugati megszállt területek és Németország északi része fölé történt berepülésük során. Csütörtökre virradóra a Rajna—westfáliai iparvidék ellen intézett légitámadást az ellenség. Néhány helység polgári lakónegyedeiben károk keletkeztek. A német légvédelem 37 ellenséges gépet lőtt.

Könnyű német harci gépek a nap folyamán bombákkal árasztották el Anglia déli partvidékének ipari és közlekedési célpontjait és az Orkney szigeti csapattáborokat.

Az afrikai harcok

Róma, szeptember 17. Az olasz főhadiszállás csütörtöki hadijelentése szerint az egyiptomi arcvonalon tüzéségi és járőrharcok folynak.

Német vadászok négy, az olasz vadászok két, a légvédelmi útegek

pedig egy ellenséges gépet lőttek le. Egy olasz tengeralattjáró nem tért vissza.

Az ellenség bombákat dobott Bengházira. Három polgári személy meghalt, többen megsebesültek.

A magyar csapatok a doni arcvonalon visszaverik az ellenség támadásait és 24 szovjet páncélos megsemmisítettek

Berlin, szeptember 17.
A Német Távirati Iroda katonai helyről vett értesülését közli, mely szerint a magyar csapatok a doni arcvonalon több ellenséges támadást vertek vissza és több helyen megsemmisítettek a szovjet erőket. A magyar csapatok 24 szovjet páncélosot löttek ki.

Szakadó záporban folyik Sztalingrád ostroma

A Szovjet a város uccáin páncélos ellentámadásokkal kísérletezik

Róma, szeptember 17.
A Stefani Iroda jelentése szerint Sztalingrád ostroma szakadó esőben folyik. Az állandóan zuhogó zápor akadályozza ugyan a hadműveleteket, korántsem azonban olyan hatással a német erők előnyomulására, mint azt Moszkva híreszteli.

A Szovjet minden háztömböt erődé épített ki és a németeknek külön kell megküzdeniük ezen erődök védőseregével. A háztömb erődökben sok helyen nemcsak gépfegyvereket és tüzérséget, hanem a legnehezebb ütegeket építették be. A bolsevisták a város uccáin páncélosokkal végrehajtott ellentámadásokkal kísérleteznek. A német ütegek halomra lövik a támadó ellenséges páncélosokat és rendkívül súlyos vérvesztéseket okoztak az ellenségnek.

Ha az eső tovább tart, ez főleg a Szovjet szempontjából jár majd káros következményekkel, amennyiben a Volga megáradhat és miután a folyó keleti partjai alacsonyok, a Szovjet ke-

zében lévő területet veszélyezteti az áradás.

Berlin, szeptember 17.
A keleti arcvonal északi szakaszáról a következőket jelenti a Német Távirati Iroda: A Ladoga tótól délre erős lüzárségi előkészítés után újabb nagy erővel hajtott végre támadást az ellenség és páncélosokkal kísérte meg a német vonal áttörését. A támadás az ellenség súlyos veszteségei mellett összeomlott. A németek valamennyi fegyvernem összpontosított támadásával sok helyen már készenléti állásaikban szórták szét az ellenséges erőket.

A leningrádi bekerítő arcvonalon meghúultak az ellenség helyijellegű támadásai. A németek átkaroló hadműveletekkel kisebb szovjet egységeket zártak körül és semmisítettek meg.

A német harci gépek jól irányított bombái több lőszerszállító vonatot semmisítettek meg és olyan tüzeket okoztak az ellenséges célpontokban, amelyek órákon át világították meg a tájat.

Angol terrortámadás a Rajna vidék ellen

Berlin, szeptember 17.
A Német Távirati Iroda közli, hogy eredménytelen nappali zavaró támadások után az angol légierők csütörtökre virradóra nagyobb támadást intéztek a Rajna—westfáliai vidék ellen és romboló valamint gyújtó bombákkal pol-

gári lakónegyedekben károkat okoztak. A német légvédelem 37 angol gépet lőtt le.

A német légierők csütörtökre virradóra Anglia keleti partvidékének ipari és közlekedési célpontjait a legnagyobb ürméretű bombákkal támadták. Az eredményes támadásról minden német gép visszatért.

Eredményes japán hadműveletek a déli Csendes óceánon

Új Guineában és a Salamon szigeteken visszaserítják az angolszászokat

Zürich, szeptember 17.
(Bud. Ért.) Japán szárazföldi és tengeri hadműveletei kedvezően haladnak előre a déli csendesóceáni térségben. A japánok erős tengerészeti egységek védelmében jelentős csapaterősítéseket tettek partra, úgy a Salamon szigeteken, mint Új Guineában és támadásuk fokozódó erővel nehezedik az ellenségre.

A Salamon szigeteken Guadalcanar, Tulagi és Melai szigeteken folynak hadműveletek. Guadalcanarban a japánok négy óras kemény harcok során újból a kezükbe kerítették a repülőteret. Melai szigetén megkezdték a táma-

dást, míg Tulagin még nem indult meg a döntő japán roham.

Új Guineában a japánok heves támadásaikkal mind hátrább szorítják az ellenséget. A Vanapa folyót elérték és hátbatámadva az ellenséget, jórészt bekerítették és felmorzsolták az ausztráliai erők itt lévő részét.

Az ausztráliai főhadiszállás jelentése szerint Újguineában Owen Stanley vidékén erős japán támadások folynak. Port Moresbytól 50 kilométernyire ugyancsak erős japán haditevékenység folyik.

Mibe kerül Amerikának az Angliába szállított katonaság?

Róma, szeptember 17.
A Stefani Iroda moszkvai táviratot közöl, amely érdekes adatokat tartalmaz. A jelentés szerint Amerikának minden Angliába szállított katonája élelmiszereinek és felszerelésének elszállítására 8 tonna hajóterre van szükség, míg a repülő és páncélos kötelékek katonáinak 21 tonna a különböző szükséglete. Naponta 40 fontsterlingbe kerül minden Angliában tartózkodó amerikai katona.

ÚJABB ROBBANÁS A GIBRALTÁRI KIKOTÓBEN

La Linea, szeptember 17.
(Stefani) Abban a pillanatban, amikor nagyobb brit hadihajója futott be a gibraltári ki-

CHURCHILL BESZÉDE CSALÓDÁST ÉS ELKESEREDÉST VÁLTOTT KI INDIÁBAN

Stockholm, szeptember 17.
(Stefani) A svéd sajtó jelentése szerint a Times újdélhi és bombáz tudósítások alapján

NEMZETI FILMSZÍNHÁZ

TELEFON: 158.

Csütörtök—Vasárnap

Jókai Mór világhírű regénye filmen

AZ ÚJ FÖLDESUR

Főszerepben:

Csontos Gyula, Jávor Pál,
Egri Mária, Lázár Mária

Pótműsor: Magyar és német híradók.

beszámol arról, milyen visszhangot váltott ki az indiai sajtóban Churchill beszámolója az indiai helyzetről. A jelentések megállapítják, hogy az indiai lapok csalódással és elkeseredéssel vették tudomásul a beszédet. Különösen a nacionalista lapok méltatlankodnak.

AMERIKA CSAK MOST ISMERI BE A YORKTOWN ANYAHAJÓ ELSÜLLYESZTÉSÉT

Amsterdam, szeptember 17.
Hivatalos amerikai jelentést tettek közzé arról, hogy a Yorktown amerikai repülőgép-anyahajó a Csendes óceánon a japánokkal folytatott harcban június 7-én elsüllyedt. Az elkésett jelentés mostani közzétételét azzal okolják meg az amerikaiak, hogy a japánok „értékes értesülést” szerezhettek volna, ha a repülőgép-anyahajó elsüllyesztését azonnal közzéteszik.

AZ AMERIKAI HADITENGERÉSZET EMBERVESZTESÉGE

Amsterdam, szeptember 17.
Hivatalos amerikai jelentés szerint Amerika haditengerészete eddig 13.125 embert vesztett harciselekmények során.

Általános mozgositás Braziliában

Rio de Janeiro, szeptember 17.

Vargas brazil államelnök elrendelte az általános mozgositást. A hadsereg tartalékosai kötelesek készenlében állni és várni a katonai hatóságok további intézkedését. Nemcsak a szülött brazilokat, hanem a naturalizáltakat is mozgositják.

PARTIZÁN CSOPORTOT SEMMISÍTETEK MEG A BOLGÁROK A BABUNA HEGYSÉGBEN

Szófia, szeptember 17.
A bolgár hadsereg a macedóniai Babuna hegységben körükerített egy bandita csoportot és rövid harcban 19 banditát megölt, a többieket pedig foglyul ejtette.

ZAVARGÁSOK LIBANONBAN

Izstanbul, szeptember 17.
A libanoni kormányzó vidéki szemleutja során zavargásokra került sor. A lakosság kenyeret és élelmiszereket követelt és azzal vádolta a degaullista hatóságokat, hogy kifosztották és tönkretették az országot. A súlyos zavargásoknak erős karhatalmi beavatkozás vetett véget.

BOLGÁR GAZDASÁGI BIZOTTSÁG RÓMÁBAN

Szófia, szeptember 17.
Bolgár gazdasági bizottság utazott Rómába, hogy megvitassa a két ország következő évi árucseréforalmának kérdéseit.

Ötszázötven postahivatalt támadtak meg eddig a hinduk

Amsterdam, szeptember 17.
Az angol Times jelentése szerint az indiai törvényhozás ülésén a posta vezérigazgatója beszámolt arról, hogy a lázadó hinduk eddig 550 postahivatalt támadtak meg, ezek közül 53 leégett, 200 műszaki berendezése pedig használhatatlanná vált. A hinduk egész telefon vezetékeket semmisítettek meg.

Ugyanez a jelentés közli, hogy a vasutakon 750.000 fontsterling kárt okoztak a hinduk és a vasúti forgalom még mindig sinyle a zavargásokat.

Vesszen Churchill, éljen Gandhi!

Berlin, szeptember 17.

A Német Távirati Iroda angol lapszemléjében közli, hogy a Daily Mail jelentése szerint az indiai törvényhozó gyűlés épületének bejáratát elállták a hindu nők. A rendőrség tehetetlen volt a nőkkel szemben, miután hindu nőt csak női rendőr tartóztathat le, Ujdelhiben viszont nincsenek női rendőrök.

A törvényhozás épülete előtt hatalmas hindu tömeg verődött össze, amely a következőket kiabálta: „Vesszen Churchill, éljen Gandhi!”

A JAPÁN CSÁSZÁR SZEMÉLYES ÜZENETET KÜLD VANG-CSING-VEJNEK

Tokió, szeptember 17.

A közeli napokban háromtagú japán küldöttség utazik Nankingba, a japánbarát Kína fővárosába, hogy átadja Vang-Csing-Vej elnöknek a japán császár személyes üzenetét.

ARGENTINA SEMLEGES AKAR MARADNI

Buenos Aires, szeptember 17.

Castillio argentin államelnök vidéki körúton van. A nagyobb városokban mindenütt beszédet mond és vázolja Argentína politikáját. Az elnök szerint az argentin kormány nem hajlandó vállalni semmi olyan kötelezettséget, amely függetlenségét és szabadságát veszélyezteti és szilárd elhatározása, hogy a végsőkig kitart semlegessége mellett.

Az államelnök szavait mindenütt nagy lelkesedéssel fogadta a nép és mint közlik, Castillio útja valóságos diadalút.

Az Atlantisz, az emberi kultura b ölcsoje?

(MN) Egy dán mérnök, Marius Frandsen, aki évtizedeken át foglalkozott a mese-szerű Atlantisz problémájával, terjedelmes könyvvel lépett a nyilvánosság elé, melyben az egész ókori és ujkori irodalom felhasználásával megkísérli az emberiség legrégibb kultúrkörének rekonstrukcióját. A szerző azonban nem elégszik meg azzal, hogy Solontól és Platontól kezdve egészen a legújabb időkig összeállítsa az összes Atlantisz-bizonyítékokat, hanem saját számításával és következtetéseivel alapján bámulatosan részletes képet fest az elsüllyedt földrészről, sőt odáig megy, hogy a régi Atlantisz újra való felmerülésének lehetőségével is számol.

Frandsen szerint az Atlantisz magas fejlődési fokon álló ország volt, mely az eddig ismert legrégibb kultúrköröket, a babiloni, egyiptomi és föníciai kultúrkört évezredekkel megelőzve rendkívül magas szellemi és technikai érettséget és azóta is ismeretlen jólétet ért el. Sok érv támogatja azt a feltevést, hogy az Atlantisz valamikor a mai Saragossa-tenger vidékén feküdt, de az sincsen kizárva, hogy az Azórok-szigetcsoportja is hozzá tartozott. Elsüllyesztése a vízözön idejére esik, melynek emlékét valamennyi régi nép hagyományai megőrizték. Babiloni feljegyzések szerint ez a hatalmas természeti katasztrófa hozzávetőlegesen idősámításunk előtt 47.000 évvel rázkódtatta meg földünket és az Atlanti óceán geológiai adottságai alapján végzett számítások is egybehangzó eredményre vezetnek.

Az Atlantis tengerjáró népe azonban nem pusztult el nyomtalanul, mert kultúrájának termékenyítő hatását nemcsak a Földközi-tenger térségére, hanem nyugati irányban Dél- és Közép-Amerikára is kiterjesztette. Az egyiptomi piramisokban és a régi aztékok hasonló építményeiben Frandsen szerint ennek a szellemi erőnek kisugárzásait kell látni. A csodálatos tökéletességi fokra jutott perui kultúra kialakulását is csak az Atlantis feltételezése alapján lehet megmagyarázni. Az Atlantisz egykor léte-
nek legdöntőbb bizonyítéka azonban az, hogy az Azórok környékén olyan lávadarabok kerültek felszínre, melyek félreismerhetetlenül mutatják a levegő és időjárás rom-
baló hatásának nyomait.

Nagyszámu ellenséges léggömböt sodor a szél az ország felett

A leszállt léggömböt rögzíteni kell és jelenteni a csendőrségnek

A m. kir. honvédelmi minisztérium légoltalmi csoportfőnöke közli, hogy az ország területén nagyszámu ellenséges eredetű léggömböt sodor a szél. A léggömbök gyújtó anyagot tartalmaznak. A léggömbök megjelenése fokozott éberséget tesz szükségessé. A még szálló léggömböket ha lehetséges leszállásra kell kényszeríteni, a leszálltakat pedig lerögzíteni, hogy ne vigye tovább a szél és az esetről azonnal értesíteni a csendőrséget.

Hitler sebesültszállító repülőgépet ajándékozott Kállay Miklósnénak

A miniszterelnöknek a Vöröskeresztnek adta a gépet

Budapestről jelentik: Csütörtökön délelőtt egy pompás hárommotoros sebesültszállító repülőgép érkezett a budapesti repülőtérre, amelyet Hitler vezér és kancellár ajándékozott Kállay Miklós miniszterelnöknek.

A miniszterelnöknek nemrégiben mozgalmat indított annak érdekében, hogy a Magyar Vöröskereszt beszerezzen egy se-

besültszállító repülőgépet. Amikor a Führer erről tudomást szerzett egy legmodernebbül felszerelt sebesültszállító gépet ajánlott fel a miniszterelnöknek, aki ezt köszönettel elfogadta. A repülőgépet ünnepléses külsőségek között Hewe rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter adta át miniszterelnökünk feleségének, aki viszont a Vöröskeresztnek adta a gépet.

Hat évi fegyházát kapott a liliumosi gyilkos

Megölt egy juhászt, mert az a földjén ment keresztül

A zombori törvényszék büntető tanácsa most tárgyalta Mackó István negyvenéves liliumosi földműves ügyét, aki két hónappal ezelőtt borgözös állapotban meggyilkolta Buciján György juhászt.

Mint a Délvidék annak idején megírta, a gyilkosságra az a körülmény adott okot, hogy Buciján számarháton átvagolt Mackó István udvarán. Mackó a kritikus napon a községben járt, ahol különböző ügyeket intézett el, közben többször betért a kocsmákba és meglehetősen mennyiségű alkoholt fogyasztott el. Az egyik kocsmában találkozott Bcijánnal, akit figyelmez-

tetett arra, hogy ne járjon át a tanyáján, mert ezt nem tűri. Hazatérve a tanyára hallotta a földműves, hogy a juhász-ujból az ő földjén megy át, mire kirohant és egy doronggal addig ütötte a juhászt, amíg az eszméletlenül esett össze. Mackó fogta áldozatát és feltette a számarra. Amikor az leesett, tovább ütötte a doronggal. A szerencsétlen áldozat orvoshoz szállítása közben kiszenvedett.

A tárgyaláson a vádlott beismerte tettét és azzal védekezett, hogy az áldozat kezdte a verkedést. A bíróság Mackót hat évi fegyházbüntetésre ítélte.

Kulturotthonot kap Bajmok

Átalakítják és szinpadot is építenek a régi iskolában

kolában és az épületet átalakítják.

A képviselőtestület most megtartott közgyűlésén megválasztották az iskolaszéki tagokat. Ezek a következők: Hauk József, Herczeg János, Czindel Lajos, Holzocker Ferenc, Sinkó István, Kiss Péter és Mandics Máttyás.

Elhatározta a képviselőtestület, hogy

a régi Berger féle iskolát átalakítják. Az iskolát átadták a DMKSz helyi fiókjának, s itt nyernek elhelyezést a többi kulturális egyesületek és a levették is. Az iskolában otthonra találma a kultúregyesületek, s előadások rendezésére is alkalmassá teszik az egyik termet. Szinpadot építenek az is-

Szerbiában nem lehet protekció és korrupció

Szerbia elbocsájtja állami tisztviselői jelentős részét, hogy fizetésemelést adhasson megmaradt alkalmazottainak

Belgrádból jelentik: Nédics Milán tábornok-miniszterelnök napiparancsot adott ki, a napiparancsban bejelentette, hogy a rendkívüli körülményekre és a szerbiai új rendre való tekintettel az állam október elsején kénytelen lesz elbocsátani az állami tisztviselők és más alkalmazottak jelentős részét. A megmaradt tisztviselők fizetését emelni fogják, de ez az emelés nem lesz olyan nagy — írja a napiparancs —, hogy az gondtalan életet biztosítson az alkalmazottaknak. Az elbocsátott alkalmazottak két havi végkielégítést kapnak, amennyi-

ben nem nyugdíjogosultak.

Nédics továbbá kijelentette, hogy a megszálló német csapatok parancsnokának is hálával tartoznak az állami alkalmazottak, mert ez tette lehetővé a fizetések emelését.

— Szerbiában nem lehet protekció és korrupció. A méltatlan alkalmazottakat azonnali hatállyal elbocsájtjuk. Minden alkalmazott köteles szem előtt tartani ezt a jelszót: Szerbia mindenek előtt és mindenek felett! — fejeződik be a napiparancs és nyilatkozat.

A Délvidék pótolja a hiányokat

A DMKSz népművelési osztálya nagyarányú munkát végzett — A legeldegottabb tanyacsoporthokra is eljutnak a népművelők — Több ezer bácskai magyar szerzi meg pótlólag a középiskolai képzést

Nyolcvan oldalas füzetben ismerteti Tolnay János tanár, a DMKSz népművelési osztályának vezetője azt a munkát, amelyet a Délvidéki Magyar Közművelődési Szövetség és a népművelési titkárságok az 1941/42. tanévben a népművelés terén kifejtettek. A könyvecskéből kiderül, milyen nagyarányú munkásságot fejtettek ki az iskolán kívüli népművelés terén a felfektetett három éves terv első évében és még milyen sok oldalú és céltudatos munkára van szükség, hogy a Délvidék a műveltség terén is pótolja a 23 év mulasztásait.

A Délvidéken ugyan a kisebbségi sorsban intenzív kulturmunkát végeztek az egyesületek, sőt bizvást megállapíthatjuk, hogy sohasem folyt ezen a vidéken olyan eleven, lüktető egyesületi élet, mint éppen a kisebbségi sorsban, a szerb impérium alatt azonban rendkívüli nehézségekkel kellett megbirkózni ezen a téren is és a nemzeti szellemű nevelés csak titokban és emiatt szűkre szabott keretek között folyt. Előbb a becskerekai székhellyel működő Magyar Közművelődési Egyesület gyűjtötte szárnyai alá a kisebbségi magyarság kulturális egyesületeit, később pedig az Ujvidéken működő Magyar Közművelődési Szövetség látta el egységes vezetéssel, munkatervvel és a szükséges eszközökkel az egyesületeket. A kisebbségi sorsban végzett munkáról csak bevezetőben és nagy általánosságban emlékezik meg Tolnay János könyve, s noha nagy elismeréssel ír erről, még is úgy érezzük, hogy ez a kisebbségi kulturmunka bővebb, részletesebb és összefogóbb méltatást érdemelt volna meg, mert mint a szerző megállapítja, „Az új impérium sorvasztó kísérletei nyomán meglevenedtek a lelkünk mélyén élő szellemi hagyományok s ezek érejként tűzéből megedződve és gazdagodva került ki a magyar lélek. Lelkesítő, alkotó munkára sarkaló volt annak tudata, hogy átmentői vagyunk utódaink számára a magyar szellemiségnek, amely szellemiségért felelősek vagyunk nemzetünk előtt s éreztük a kötelezettséget: küzdeni a magyarság fennmaradásáért. Az átmentett értékek igazolják, hogy népművelésünk kisebbségi életünkben — e szűkre szabott életlehetőségek dacára — eredményes munkát végzett.”

PÓTOLNI A MULASZTÁSOKAT!

A Délvidéki Közművelődési Szövetségnek 235 fiók szervezete, 173 tagegyesülete és mintegy 300.000 tagja van, ami mutatja, milyen széles körre terjed ki a szövetség munkaköre. A Szövetség különös gondot fordít népművelési osztályának munkájára. Mint a beszámoló megállapítja a Népművelési osztály egyedül indította meg a Délvidéken a népművelés rendszeres munkáját, szorgalmazta a népművelési titkárságok felállítását és azokkal harmonikusan működik együtt. Tevékenységével igyekszik pótolni a 22 év mulasztásait és minél szervesebbé tenni a Délvidék és anyaország kapcsolatait. Az állam a maga intézményeivel — mondja a beszámoló — nem elegendő a mutatkozó bajok orvoslására, a nemzetépítő munkát kizárólag hivatalos tényezőkkel elvégezni nem lehet, a farsadalom lüktető ereje és rugalmassága kell hozzá.

A Népművelési osztály népművelődési előadások, műsoros estek, műkedvelő előadások és tanfolyamok rendezése útján kívánja elérni a célját. Különösen nagy jelentősége van a tanfolyamoknak, amelyek közül a következőket szervezték meg: Magyar írás és olvasás, népismereteket és alpműveleteket kiegészítő, műértek és kedélyképző, gyakorlati, ügyességi, gazdasági, nőnevelési kiscsapatok, képző és vezetőképző tanfolyamok.

A végzett munka jelentőségét mutatják az elért eredmények. Mindenekelőtt meg kell említenünk, hogy minden délvidéki középiskola mellett tanfolyamokat szerveztek azok számára, akik a kisebbségi sorsban nyelvi nehézségek, nemzetiségük, vagy anyagi viszonyaik miatt nem tudták befejezni megkezdett középiskolai tanulmányaikat és magánvizsgák útján akarják pótolni az elmulasztottakat. Ezeket a tanfolya-

mokon több ezer hallgató vett és vesz részt. Ugyan módon több ezer délvidéki magyar számára válik lehetővé a középiskolai bizonyítvány megszerzése, ami nemcsak az illetők, hanem nemzeti szempontból is nagy jelentőségű, annál is inkább, mert éppen a kisemberek gyermekei nem tudták befejezni tanulmányaikat.

SZÁMOK ÉS EREDMÉNYEK

Nagyfontosságú kulturmunkát végeztek az analfabétizmus elleni küzdelemben is. Mint a beszámoló megállapítja, a szerb megszállás alatt a magyar gyermekek 10—40 százaléka nem tanult meg magyarul írni és olvasni, de nagyon sokan vannak olyanok, akik szerbül sem tanultak meg, mert egyáltalában nem látogatták az iskolát, amit a szerb hatóságok nem vettek túlságosan komolyan.

Egy év munkája számokban a következő: Összesen 322 különböző tanfolyamot tartottak, amelyekben 13.557 hallgató vett részt. Ebből 77 analfabéta tanfolyam, amelyekben 2176 hallgató sajátította el az írást és olvasást, 175 népismereteket kiegészítő tanfolyam 46 nemzetnevelő, 1 kereskedelmi továbbképző, 2 anyák iskolája, 5 magyar népdal- és tánc, 2 kézmunka, 1 ifjúsági vezetőképző, 2 konyhaművészeti tanfolyam, hat pedig közművelődési előadássorozat. A Népművelési osztály közreműködésével 65 műkedvelő előadást 2 népművelési hangversenyt, 137 műsoros estét, 816 ismeretterjesztő előadást (46541 hallgatóval) és 41 ünnepséget rendeztek. A könyvtárak száma harminceg 32984 kötet könyvvel.

NÉPMŰVELÉSI GÉPKOCSI

Nagyszabású kulturmunkát fejt ki a DMKSz népművelési autója segítségével is, amely a városoktól és községektől messzefekvő tanyacsoporthok és magyar szórványokat látogatja. Ennek a gépkocsinak a segítségével sok olyan feladat megoldható és olyan területekre terjeszhető ki a népművelési munka, ahol eddig ilyesmi lehetetlen volt. A szórvány telepeket és a tanyacsoporthok a népművelési autó sorra végigjárja és minden helyen 2—3 napig tartózkodik, hogy élőszóval, filmmel, gramofonnal előadásokat tartson. A gépkocsi több szofort vándorkönyvtárt visz magával azokat a távoli tanyacsoporthokon leadja és időről időre kicseréli. A gépkocsi gramofonlemezválogó berendezéssel és filmvevő készülékkel is rendelkezik és megőrökíti a tanyacsoporthok és szórványtelepek életét. Saját áramfejlesztő berendezése segítségével nem függ.

Végül megemlékezik a beszámoló a Bánáthban élő magyarság népművelői munkájáról is. A DMKSz bánáti szervezete az ott élő magyarság 98 százalékát szervezte be eddig. A Szövetség itt különösen fontos tevékenységet fejt ki, mert ezek a magyarok magukramaradottságukban fokozott mértékben szorulnak rá a támogatásra. A Bánáthban 33 népismereteket kiegészítő tanfolyamot tartottak 1729 hallgatóval, a középiskolák mellett megszervezett tanfolyamokkal viszont 400 magyar fiút készítettek elő a középiskolai magánvizsgákra. Műsoros esteket és műkedvelő előadásokat nagyszabásban rendeznek a bánáti magyarok. Felmerült egy szépirodalmi és egy ifjúsági folyóirat kiadásának terve is, a megvalósítás azonban egyelőre papírhány miatt késik. Miután a Bánáthban csak egyetlen magyar nyelvű napilapja van, szorgalmazták a magyarországi sajtótermékek bevitelének engedélyezését. Remélhető, hogy néhány magyar napilap és folyóirat fennakadás nélkül juthat el a Presse Centrale révén a Bánáthba. A bánáti magyar ifjúság iskolán kívüli nevelése nehézségekbe ütközik, mert nincs elég ifjúsági vezető.

Örömmel állapítjuk meg, hogy a DMKSz népművelési osztálya széleskörű és nagyon hasznos munkát fejt ki a Délvidéken és elősegíti, hogy ezen a néprajzilag tarka területen az őtálló magyarság visszahódítsa magának azt a helyet, mely méltán megilleti.

(m. j.)

A szlovákiai Magyar Párt munkája

(PEKI) A szlovákiai Magyar Párt munkája a nyár folyamán sem szünetel. E nyári munka különösen a vidéken volt fokozott jelentőségű. tekintettel azonban a mezőgazdasági és egyéb közérdekű munkákra, gyűléseket nem igen tartottak. A szervezkedés azonban változatlanul folyik.

A Magyar Párt négy nehéz esztendő munkájára és küzdelmeire tekinthet vissza. Amidőn az 1938/39-es évi döntő politikai események lezajlottak, akkor már nagyban folyt a szervezkedés Szlovákia magyarok által lakott részein is. Ez a szervezkedés egyre fokozottabb és rendszeresebb módon folyt és folyik ezidőszert is. Tény az, hogy a szlovákiai magyarság legnagyobb része felismerte a nemzeti tömörülés józan és szükségszerű parancsszavát, mindazonáltal még mindig hátra van egy töredék, amely még nem csatlakozott.

A Magyar Párt felszólította mindazokat a szlovákiai magyarokat, akik még nem léptek be a Magyar Párthba, feltétlenül lépjenek be oda.

A szomolnokhutai párthelyiség, amelyet a szlovák hatóságok másfél évvel ezelőtt bezártak, Esterházy János országos elnök közbenjárására most ismét megnyílt. A párthelyiségben máris élénk pártélet folyik.

Ugyancsak most nyílt meg újból a gölnicbányai párthelyiség is. Az ottani magyarság átépítette és új berendezéssel látta el a párthelyiséget. A kulturális rendezéseket a helybeli SzMKK rendezi. Minden héten kedden este műsoros est van nívós előadásokkal, néha zenei műsorral tarkítva. A gölnicbányai magyar közönség szép számban látogatja ezeket az előadásokat. A könyvtár állománya 500 kötetre szaporodott.

A nyitrai városi kisebbségi magyar könyvtár kiadásában megjelent a városi magyar könyvtár új katalógusa. A könyvjegyzék felsorolja a könyvtár ezidőszertini állományát, összesen 1964 magyar könyvet, melyek közül 91 ismeretterjesztő és 1873 szépirodalmi mű szerepel. A városi magyar könyvtárban kezelik ezenfelül a Nyitráról annak idején vezetett könyvkölcsönzés eredményeként beérkezett ajándékkönyveket, melyekből mintegy 3300 kötet került a vidéki magyar falvak könyvtáraiba és mintegy 700 kötet a nyitrai könyvtárba. A könyvtár hivatalos kimutatás szerint meglepően emelkedő forgalmat ért el. Míg öt évvel ezelőtt alig négyezer kötetet kölcsönöztek ki, egy évvel később már a nyicezret meghaladta a kölcsönözött könyvek száma. 1940-ben már tízezerrel is több volt az évi forgalom. A múlt évben ez a szám 11.531-re emelkedett. A nyitrai magyar értelmiség szeretettel karolta fel a magyar könyvtár ügyét és az az érdeklődés, amely a könyvtár iránt egyre fokozottabb mértékben megnyilvánul, komoly bizonyítéka annak, hogy az ottani magyar szellemiség szíven viseli a magyar kultúra sorsát. A könyvtár élén álló négytagú könyvtár tanács valóban nagyszerű magyar kulturmunkát végez.

Bruckner és a kiadó

Bruckner barátai és tisztelői mindent elkövettek, hogy az egyik jelentős bécsi kiadó figyelmét felhívják a mester híres kilencedik szimfóniájára. A fáradozást siker koronázta és az udvari tanácsosi méltóságnak örvendő kiadó meg is hallgatta Bécsben a hetven év körüli mester művét. Amikor a bemutatón után Bruckner a kiadónál aziránt érdeklődött, hogy tetszett-e a mű, az a következőképpen válaszolt: „Sajnos őszintén mondom, nem egészen értettem a zenemű felépítését és belső tartalmát.” A linzi remete, ismert bécsi táj- szólásával jóindulattal így válaszolt: „Nem tesz semmit; Beethoven sem értett meg abban az időben az ökrök.”

Levelezés

DÉLVIDÉK

Zombori uccanevek

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

Mindenekelőtt arra kérem, ne vegye jelen leveletem gunyolódásnak, nem akarok vele bánani senkit, csupán szóvá akarom tenni, hogy nekünk, akik mostanában jöttünk Zomborba, milyen furcsán hatnak a zombori uccanevek. Onök zomboriak talán észre sem veszik ezt, megszokták már, vagy afeletti örömben, hogy a szerb uccanevek helyett végre magyar lett az uccák neve is, nem törődnek az uccanevekkel, mi új zomboriak azonban észreveszünk mindent, ami furcsa.

Lakást kerestem Zomborban, ami enyhén szólva is kinszenvedés és heteken keresztül jártam a város uccáit... Természetes, hogy mindenütt elolvastam az uccaneveket. Így tűnt fel, hogy Zomborban milyen előszeretettel veszik az uccaneveket a növény- és állatvilágból. Ime egy kis csokor: Kakas, Madár, Börz, Öz, Fecske, Szunyog, Holló, Rák, Ág, Szeder, Komló, Hársfa stb. Azután: Kalap, Dob, Homok, Gyapju, Malom, Kulcs, Szük, Rövid, Főző, Zsinagóga stb. ucca. Ha kedvem volna viccelni, kifogásolnám, hogy az elefántról és zsiráfról nem neveztek el uccákat, se a ködmönről, és a fuszkliról...

Nem volna-e helyesebb, ha a felsorolt vidékiesen ható, elavult uccaneveket elfűntetnék és nemzeti nagyjainkról, történelmünkben vett nevekről neveznék el ezeket az uccákat. Ugy tudom Zombornak egyetlen uccája sem emlékeztet a hét vezér egyikére sem, de nincs uccája Csaba vezérnek, Lehelnek, Attilának stb. Hála Istennek nemzeti nagyjaink sora olyan hosszú, hogy minden uccának jutna megfelelő név. Azután vannak délvidéki hírességek, akik megérdemelnék, hogy a Délvidék fővárosa uccát szenteljen emléküknél. Hogy másokat ne említsek itt van Kosztolányi Dezső költő és Fháns Mór a festő. Uccanevet kaphatna a zentai sata, a mohácsi vész, a felszabadulás emléke stb.

Ebben a városban nagy szükség van arra, hogy mindenből, még az uccanevekből is a magyar nemzet nagysága, dicső múltja és jövőbe vetett hite és a magyar geniusz ereje áradjon.

Abban a reményben, hogy Szerkesztő Ur szívesen észrevételeimet a b. lapjában, kérem fogadja őszinte nagyrabecsülésem kifejezését

(Aláírás.)

Nyilvános telefonállomást kér a külváros

Igentisztelt Főszerkesztő Ur!

Kérem szíveskedjek az alábbi sorokat közölni b. lapjában: Zombor külvárosaiban nincs telefonállomás. Azelőtt minden sorompónál volt telefon. Ezeket az állomásokat most leszerelték. Hogy mennyire szükség van a nyilvános telefonállomásra a külvárosokban, azt mutatja a múltkor történt tüzeset. Már lángokban álltak a házak, mire értesíthették a tűzoltóságot. De történet büntény is. Vagy nagyon sürgősen szükség lehet a mentőautóra. Orvos kell valamelyik tanyára. Hová rohan akkor segítségért a bajbajutott ember? Seholy a környéken nincs telefonállomás, órákba telik, amíg bevergődik a város forgalmasabb helyére, ahol ezt igénybe veheti. De ki fog felkelni, ha felzörgetik éjszaka? Senki sem szívesen. A tanyai vagy külvárosi ember különben nem is tartja nyilván, hogy kinek van telefonja, hová zörgethet be.

Ezért nagyon nagy szükség van arra, hogy a külvárosokban, a sorompóknál, vagy más könnyen hozzáférhető helyen minél sürgősebben nyilvános telefonállomást állítsanak fel.

Kiváló tisztelettel:

Külvárosi olvasó.

Poros akták nyomában

Amikor Zombor pallosjogát gyakorolta

Bács-Bodrog vármegye törvénykezdésének régi letűnt korszakáról nagyon kevés adat maradt. Elsárgult, régi poros akták beszélnek arról a korról, amelyben a szabad királyi városok külön igazságszolgáltatást gyakorolhattak. Az adatok nagy része azonban hiányzik, a hiteles okmányok megsemmisültek a tatárdulás idején. A szatmári békekötést megelőző évek is tönkretették a vármegyét, az iratok megsemmisültek, a tisztviselők szerte szét széledtek az országban. A törvényszéki viszonyokat így jóformán csak a 18. század második felétől ismerhetjük.

Már a királyi és nádori bíraskodás korában jelentékeny törvénykezési fórumok voltak a vármegyegyűlések, amelyek később a mind jobban erősödő megyei bíraskodást gyakorolták. 1191-től kezdődően eze

Az istenítélet és a szégyenoszlop

A régi igazságszolgáltatásban a tanúk és okiratok által való bizonyításon kívül hatalmas eszköze volt a bizonyításnak az úgynevezett istenítélet, amelyen forróvíz, vagy tüzesväs-próbák és a perdöntő bajvívások döntötték el a pereskedő felek valamelyikének igazságát. A tüzesväs és forróvíz próba már a 14. század folyamán kiment a gyakorlatból, s csakhamar megszűnt a perdöntő bajvívásnak is, mert I. Mátyás és II. Ulászló rendelkezései szerint e korban azt már csak a hadbíróóság rendelkezte el. A vármegye középkori törvénykezésének egyetlen olyan írott emléke sem maradt fenn, amelyből meg lehetne állapítani, hogy a bizonyításnak ez a kétségbe-

ket a gyűléseket a főispán is tarthatta. A főispán annakidején a várkatonaság, a vár nép és a jobbágyság bírása volt.

A 13. század jogszolgáltatásának volt egy figyelemreméltó intézménye. Ez pedig abból állott, hogy a törvénykezés fontosabb teendőinél a vármegye kifogástalan, minden tekintetben feddhetetlen és általánosan tisztelt békebírákat, vagy bírótársakat (cojicides, socii, jurati assessores) alkalmazottak akiket esküdtbíráknak neveztek. Minden egyes per előtt esküvel kötelezték őket arra, hogy lelkiismeretesen és az igazság alapján mondják ki ítéletüket.

Az akkori ítéleteket méltányosság és éles jogérzék jellemzi. Levéltáraink porló, elfakult papirlapjainak holt betűi is erről beszélnek az élő utókoroknak.

vonhatatlanul középkori eszközét igénybe vették volna. Szabadkán szégyenoszlopot állítottak fel. A pellengér a vásorháza előtt volt, s ide kötözték azokat, akik vétettek. Szabadkán különben is akkortájt, 1779 után, többször mondott ki halálos ítéletet a bíróság. A Páliscsra vezető Szegedi úton volt felállítva az akasztófa. Ha a tényállást a tanuvallomások során nem tudták tisztázni, a városi tanács a kínzó vallatást is alkalmazhatta. A kínzásnak három módja volt, ugymint a csavar, a spanyol csizma és a kezek, valamint a lábak kötél által való csavarása. Szabadka mindig Szegedről hozatta le a hóhért.

Kivégzés Zomborban

Zombornak pallosjoga volt, de az akták szerint ezt a jogát csak egyszer gyakorolta. Nem azért, mondja az egykori kronikás, mintha nem lett volna erre többször is elég mód és alkalom, hanem mert a város nagytelketű magisztrátusa tagjai mindenkoron a humánus érzelmek kerékdedek felül és higgadtabb felfogásával nem tartotta összeegyeztethetőnek a halálbüntetést.

Az a bünper azonban, amely szenzációs befejezéseken Zombor város bírói tanácsa már elkerülhetetlennek tartotta a jus gladii kerülhetetlen alkalmazását, az 1820 esztendőben, csakugyan izgalmas esemény volt a maga idejében annál is inkább, mert éppen egy városi tisztviselő esett a borzalmás gyilkosság áldozatává.

Kóris Antal városi díjnok felesége, született Varga Józefa asszony fölöttébb kikapós menyecske volt. Szerelmi viszonyban állott Tomaskovits János zombori lakossal, s elhatározta, hogy elteszik láb alól a férjet. 1819 december 5-én Tomaskovits, a markos mészároslegény, az asszony segítségével végre is hajtott a gáztettét s áldozatuk tetemét a közeli árkokba dobták.

A város bírói tanácsa 1820. május 9-én ítélte a bünösök felett. Mind Varga Józefát, mind Tomaskovits Jánost

pallos általi halálra ítélte, úgy azonban, hogy kivégzés előtt mindkettőjük jobb keze levágassék, kivégzés után pedig Tomaskovits teste kerékbe töressék.

A magyar királyi udvari kancellária ezt az ítéletet, kegyelem útján, a kézlevágás és kerékbetörés elengedésével egyszerű fejtételre változtatta.

A halálos ítéletet — miután Gansgruber Antal pécsi hóhér az érte küldött Bellosevits Fülöp városi biztos és Bandobranszky Eptimius városi pandur kíséretében december 30-án éjjel 10 órakor megérkezett — december 31-én délelőtt 11 óra kor hirdette ki a város tanácsa a

»sápadt bünösök előtt, mindkét nem-beli sokaság nagy tolongásában».

Könyovits Dávid aljegyző volt a felolvasó, majd Mrazovits Ábrahám, első pöbhiro a fekete színre festett vesszőket, a megtagadott kegyelem jeléül, előbb Varga Józefa, majd Tomaskovits előtt mindenki szemelátára ketté törte és lábalközé dobta.

Az ítéletet — miként azt az annak végrehajtásával megbízott Demetrovits Simon városi tanácsos és választott kapitány nek 1821 január 2-án kelt terjedelmes jelentésében olvashatjuk — a kihirdetéstől számított harmadik napon, 1821 január 2-án fogatosította a pécsi hóhér, a Bajai úton felállított vesztőhelyen. A jelentés szerint az ítéletet a vesztőhelyre gyalogos, majd lovas polgárok követték, míg a kocsik mellett 12 császári katoná lovagolt kivont karddal. A menet legelején pedig Demetrovits Simon, mint végrehajtó bíró és Ambrozovits János városi alügyész lovagoltak a »bosszuálló és diadalmaskodó fiscus képében». Ez alatt a városháza Altonznak nevezett keleti kapujánál a »vérontás és pallosjog gyakorlása jeléül» vörös zászló lengett.

A vesztőhelyen az ítéletnek latin nyelven újból történt kihirdetése és a nagyszámú közönség türelmét már-már próbára tevő bőséges díkjok után, először Varga Józefa asszonyt a »gyepmesterek szilárd karóhoz erősített vörös székhez kötötték, a hóhér egyetlen kardosapással nyakán érintve, levágta a 22 éves férjgyilkos asszony fejét». — Ugyanígy történt Tomaskovits János, dunaföldvári születésű, volt juhászbojtárnak, utóbb mészároslegénynek a »30 éves orgyilkosnak» lenyakazása is. A hóhér a jölvégzett munka után a

»véres kardot villogtatva, ügyességük jelét mutatta be».

Végezetül a hullákat külön koporsóba helyezték, levágott fejüket a lábuk közé rakták és közvetlenül a karó mellett, ettől délre elföldelték. Utána a katonák és a polgárok »a bosszuálló fiscust» Ambrozovits Jánost, visszakísérték a városházára.

Igy gyakorolta Zombor először és utoljára pallosjogát.

Hírek:

DÉLVIDÉK

OTI KÖRZETI ORVOSA:

Felsőváros orvosa dr. Szabó Enre. Flórián u. 8. A második körzetbe a Bánát városrész tartozik. (a Rákóczi ut. Antal utca. belváros és Kossuth Lajos utca közötti rész) orvosa dr. Ripp Miklós. Deák Ferenc krt. 15. A harmadik körzet a Szelencse és a Bánátnak a második körzetbe nem tartozó része. orvosa szintén dr. Ripp Miklós. Deák Ferenc krt. 15.

VÁROSI UGYELETES ORVOS:

Dr. Kontsek Ferenc. Szentelekvt Kornél utca 12. Telefon: 331.

UGYELETES GYÓGYSZERTÁR:

Aranv oroslán Szt. Háromság tér.

Osztánc vasárnap d. u. 4 és este 8 órától a volt Lloyd helyiségben, Peczárszky Katalin táncintézetben. A kurzusra beiratkozni lehet ugyanakkor.

A magyar női küldöttség a karjalai arcvonalon. Helsinkiből jelentik: A Finnországban tartózkodó magyar női küldöttség a finn vezérkar meghívására ellátogatott a karjalai arcvonalra és megtekintette a leghevesebb csaták színhelyét. A régi szovjet—finn határ mentén küldöttség üdvözölte a magyar küldöttséget. Az elhangzott beszédek a magyar—finn testvériség jelentőségét méltatták. Egy finn Lotta magyar nyelven köszöntötte a vendégeket.

Az osztálysorsjáték csütörtöki húzása a 47473 sz. sorsjegy huszezer, a 94436 sz. tizezer, a 12414, 18430 és 29508 sz. ötezer, a 36759 sz. háromezer, a 67984 és 81940 sz. kettőezer, a 33707, 37999, 45526, 45977, 65038, 77035, 81527 és 97270 sz. sorsjegyek pedig ezer-ezer pengőt nyertek.

Bolgár írók Budapesten. Szófiából jelentik: A bolgár írók a magyar írók meghívására Szlingarov elnök vezetésével október elején Budapestre érkeznek.

Rálót felettésére, majd öngyilkos lett egy török rendőr. Isztanbulból jelentik: Isztanbul egyik elővárosában Sefket rendőrbiztos hivatali szobájának fiókjából eltűnt kétszáz török font. A rendőrbiztos a lopással Ali Riza közrendőrt vádolta meg. Amikor a rendőr értesült a vádról, berohant főnöke szobájába és revolverral rálőtt. Sefket a lövés eldördülése után, noha nem sebesült meg, elvetette magát és úgy tett, mintha halott volna, mire a rendőr öngyilkosságot követelt el.

Négy bányamunkást magaalá temetett a földomlás. Madridból jelentik: Ovideo közelében a bányában földomlás történt. Négy munkást magaalá temetett a beomlott tárna.

Tűz Bajmokon. Kedden éjszaka kigyuladt. Gauder Antal bajmoki papucos Hunyadi-utcai háza. A tűzoltóság gyorsan a helyszínre érkezett és megfeszített munka után sikerült elfojtani a lángokat.

Angol repülőgéproncsokat találtak a Lapp földön. Stockholmból jelentik: Lappföldön az Arvas hegységben repülőgéproncsokat találtak. Nem messze a repülőgéptől 3 elszenesedett holt test feküdt. Miután a gép közelében angol térkép foszlányait találták meg, azt hiszik, hogy a lezuhant gép angol volt. A gép bombarakománya a lezuhanás pillanatában felrobbant.

Statáriális bíróság elé került egy obecsei napszámos. Ernyes István obecsei napszámos az elsötétítés ideje alatt lopott. Statáriális bíróság elé kerül.

Elitették egy bajmoki földművest. Szabadkáról jelentik: A szabadkai törvényszékben Jung Antal bajmoki földműves ellen hoztak ítéletet. A földművest cselédje jelentette fel, mert erőszakot követett el ellene. A törvényszék az erőszakot nem látta bebizonyítottának, hanem erőszak kísérlete miatt ítélte el háromhónapi fogházbüntetésre. Jung felebbezett.

Nincs fényes kirakat....

de van nagy választék minden-nemű bórdiszmuáruban, legolcsóbbtól a legfinomabbig

Bizalom tag

Baross tag

133 bajmoki kisdíjak várja a polgári megnyitását. A bajmoki szülők mozgalmát indították polgáriiskola létesítése érdekében. Az idei tanévre 133 polgáriiskolás diák jelentkezett.

Obecsei hírek. Azok a volt jugoszláv állampolgárok, akiknek az olasz királyság hoz csatolt területen van illetőségi helyük, jelentkezzenek a község háza 29 számú szobájában. — Akiik sertéshizlalással akarnak foglalkozni, jelentkezzenek a község-háza 10-es számú szobájában.

A zene mint ellenség. (MN) Guatemala középamerikai állam a zeneműkereskedésekben a német zene klasszikusainak, különösen Beethovennek, Bachnak és Mozartnak minden darabját lefoglaltatta. Mint egy spanyol lap tudósítója jelenti, »az európai zongorajátékosok» művei helyére az amerikai négerzene remekei kerültek. A rekordot a »Kösd meg a nyakkendőmet, angyalom!» című sláger tartja.

Paracelsus és a tokaji. (MN) Egy berlini lap leplezetlen meglepéssel jelenti be, hogy Magyarország két szűk esztendő után az idén kütünő borteremésre számít, mely hála az ország területgyarapodásának a hat millió hektólitert is meg fogja haladni. Ezzel kapcsolatban a lap a magyar borvidékeket is felsorolja és természetesen különösen a Tokajhegyaljának szentel lelkes ismertetést, melyben Paracelsust is idézi: »Itt a növényzet olyan szoros kapcsolatban van az ásványi anyagokkal, hogy a kettévágott szőlővesszőben finom aranyszálacskákat lehet megfigyelni, melyek a hajtásokat pókhálóként szövik át. Az alapos tájékozottságra valló méltatás a magyar borkivitel áttekintése után azzal a megállapítással végződik, hogy feleslegeinek előnyös értékesítése Magyarországnak a jelenlegi viszonyok között és a jövőben már nem fog nehézséget okozni.

Német tudósok harca a malária ellen. A Dnyeper és Bug torkolatának vidéke, nagykiterjedésű mocsaraival a malária igazi melegágya, ugyanis itt él a legveszedelmesebb malária terjesztő az anopheleszinyog. Ezen a vidéken évente többszáz ember szenved maláriában. Már a bolszevisták is mindent elkövettek ezen betegség leküzdésére, de az eredmény csupán jólhangzó reklámokból állott. Két német tudós, a hamburgi trópusi intézet tagjai, megállapították, hogy a bolszevisták lerombolták a chersoni malária intézetet és személyzetét is magukkal vitték továbbá, hogy az ottani lakosság 20%-a maláriában szenved. A német körzeti biztos azonban elrendelte az intézet újra felépítését. Így az említett két német tudós azonnal megkezdte a lakosság oktatását és a veszélyeztetett területeken támaszpontokat rendeztek be. A tanulmányok értékesítése a hamburgi trópusi intézetben történik. A szunyogpete irtására a lakásokban és istállóban petroleumot hintenek, ugyszintén ezzel öntözik a vízfelületeket is. A véderő is támogatja az intézet nehéz munkáját. Orvosi rendeletre a lakosság széles körében a német atebriin-prophylaxe gyógyszert alkalmazzák. Remélhető, hogy a német alaposság és a lakosság kioktatása segítségével sikerülni fog Ukrajnában a malária mielőbbi teljes leküzdése. (MNK)

Színház

A Kék rókával nyit a zombori színház

Az Országos Kamaraszínház tagjai holnap Zomborba érkeznek. Mint ismeretes, a színház szombaton este nyitja meg kapuit. Hosszu és kényeszerű szünet után ismét felgördül a függöny, kigyulnak a fények a rivaldán és felcsendül a szép magyar szó, felzug a taps.

A színi évad elé nagy örömmel tekint Zombor színpártoló közönsége. A lakosság mindig szeretettel fogadta a színészeket, s a város is igyekezett minden lehető megtenni érdekükben. A felszabadulás után, mondanunk sem kell, rajongva vártuk azt a pillanatot, amikor felgördül a függöny. Ezt a lelkesedést ki is használták minden téren. Azok a darabok, amelyek itt kerültek bemutatásra, mind elcsépeelt operettek voltak, rossz vigjátékok. A szintársulat is harmadrendű volt, a diszletek kopottak, hiányosak.

A délvidéki magyarok nem maradtak el annyira, hogy ezt észre nem vették volna. Természetes tehát, hogy kiábrándulás követte a lelkesedést és a szintársulat még az idény befejezése előtt megszökött Zomborból.

Most új társulat jön s reméljük, hogy ezek többet nyújtanak, mint elődeik, reméljük, hogy első előadásuk után szétfoszlik a közönség bizalmatlansága irántuk.

A megnyitóelőadáson Herczeg: Kék róka című szindarabja szerepel szombaton este fél nyolckor. Vasárnap délután fél négy órakor és este fél nyolc órakor az Örökké szeretlek című zenés vigjátékot mutatják be.

Bírósági elnök és anyakönyvvezető mint leánykereskedő

Madridból jelentik: A Mexikói rendőrség nagyarányú fehér rabszolgakereskedést leplezett le. A bünszövetkezet főleg gyermeklányokat szállított külföldre. A bünszövetkezet hosszú ideig zavartalanul fejthette ki működését, mert az anyakönyvi hivatal és a kerületi bíróság vezetői is tagjai voltak a bandának. Az eset egész Mexikóban általános felháborodást keltett.

Olyan időben kell befejezni a mozi előadásokat, hogy az elsötétítés idejére mindenki házaérhesen. A mozi- és filmszakma érdekképviseleteinek tagértekezlete és elnöksége egyhangúan azt a határozatot hozta, hogy a légóltalmi elsötétítésre való tekintettel az ország minden olyan mozgófényképüzeme, amely napaként több előadást tart, szeptember 17-től, csütörtöktől kezdve eddigi utolsó előadását, újabb intézkedésig, elhagyni köteles. A kieső utolsó előadás helyett új, az eddiginél korábban kezdődő első előadás beiktatásának nincs akadálya. A napenként csupán egy előadást tartó mozgófényképüzem ezt az egy előadást tartozik olyan időpontban befejezni, hogy a mozilátogató közönség a hatóságilag megállapított mindenkorai légóltalmi elsötétítés idejére hazatérhesen. Az érdekképviseletek határozatainak megtartását a hatóságok szigorúan ellenőrzik.

Itt a néphegedű. Németországban egy kulturpolitikai előadás keretében Gutterer államtitkár ismertette a néphegedű megteremtésének fontosságát. Ezáltal a német házi zene élet kimélyítése terén újabb lépések történtek. Ezen néphegedű nem olcsó tömegcikk lesz, hanem egy kimondottan értékes kivitelű hangszer. Olyan hangszer adnak ezáltal a tanulók kezébe, mely minden követelménynek megfelel. A néphegedű megteremtésének gondolata, még a háboru előtti időkre vezethető vissza. A hangszerkészítők egyesülete egy kísérleti néphegedűt gyártott, melyet a berlini zenetudományi intézethez továbbítottak hangvizsgálat és kidolgozás felülvizsgálása céljából. Németországban mindent elkövetnek majd, hogy ezt a nép széles rétegeire nézve jelentős néphangszert sikerrel vigyék.

A Magyar Sajtó új száma vezető helyen foglalkozik vitéz nagybányai Horthy István kormányzóhelyettes hősi halálával. A magyar sajtó gyászja címmel. Egyed István tovább folytatja a sajtószabadságról és a sajtócenzuráról szóló tanulmányát. Érdekes cikkek olvashatók a sajtókamarai törvényjavaslat előkészítéséről. Lossonzy István közellátási miniszter szabadkai sajtóértékesítetéről, Funk bírodalmi miniszter látogatásáról, továbbá a szeptemberi sajtóiskolai vizsgákról is. Tartalmazza a lap a legújabb tagfelvételeket is. Érdekes és friss kamarai híradó egészíti még ki a Magyar Sajtó legújabb számát.

A szélerő a mezőgazdaság szolgálatában. Az erre a célra alakult német kutatóintézetek többéves vizsgálat során véglegesen megállapították, hogy nagy szélerőművek építése lehetséges ugyan, azonban az építési költségek magassága miatt egyelőre nem mutatkozik gazdaságosnak, míg kisebb erőművek nagyon jól meghálálnák a befektetéseket. Ezek az erőművek a mezőgazdaságban is igen jó szolgálatot tehetnek. Egyes majorságok számára a 2—5 kilovatt teljesítményű szélerőművek a legmegfelelőbbek, míg több mezőgazdasági üzem, vagy pedig egész falvak energiaszükségletének ellátására 10—100 kilovattos erőművek is számításba jöhetnek. Ezeknek a berendezéseknek az lenne a legnagyobb előnye, hogy fölöslegesen teszik a költséges áramelosztótelepeket és távolsági vezetéseket. Ezzel az áramdíjat az eddiginek 60 százalékára lehetne szállítani és ez az olcsóság nagyban emelné a falusi lakosság áramfogyasztását.

Egy »szálloda-falu« — 1500 fekvőhelylyel. A felszabadított területek kivétel nélkül erős szállodahiányban szenvednek. Mivel e téren Posenben is igen rosszak voltak a viszonyok, minden igyekezettel ennek megszüntetésén dolgoztak. Legérdekesebb azonban, amit e téren alkottak a poseni kiállítási falu, amely a berlini olimpiai faluhoz hasonlóan 50 faházból áll, melynek mindegyike 31 szobával rendelkezik és összesen 1500 személy befogadására alkalmas. (MNK)

Hogyan foglalkoztatják a háborús vakokat Németországban? Németországban eddig messzemenő intézkedések történtek a háború vakjainak foglalkoztatására vonatkozólag. E munkában legtevékenyebben a Marburgi Vakok Intézetének igazgatója, prof. Strehl működött közre, aki maga is vak. Csodálatára méltó, hogy ezen intézetben a vakok milyen ügyességgel gyorsírnak és gyorsírásukat azonnal le is gépelik. A percenként 120 szótagos gyorsírás ezen vakoknál normális teljesítménynek számít. A percenként 180—200 szótagú gyorsírók sem ritkák ezen intézetben. A gyorsírást a Picht írógépen gépelik le, mely az intézet egyik vak tagjának találmánya. A vak feltaláló ezen találmányával az egész világ vakjainak igen hasznos szolgálatot tett. (MNK)

Ujverbász a honvédekért. Ujverbáson a gyűjtés kitűnő eredménnyel ért véget. Az eredmény a következő: Érmellegítő 106 pár, gyapjuharisnya 339 pár, lábszárvédő 67 pár, fülvédő, nyaksál, hósapka 242 db., kötszövött és flanel alsónadrág 74 db., kötszövött és flaneling 171 db., takaró 38 db., sí felszerelés 2, h-szemüveg 9, szőrmés kesztyű 51 pár, szőrmés és bőr mellény és nadrág 27, szőrmés és borsapka 157 db, férfi és gyermekbunda, bőrkabát, suba 22 db, bundabélés és teveszőrbélés 2 db, szőrmés és nyersbőr 255 db, lábszák és hálósák 6 db, muff 14 db, boa és szőrmegallér 71 db, gyapju fonál 11.80 kg, gyapju, kesztyű 79 pár, térd és hasmellegítő 11 db, női kabát 2 db, párna huzattal 1 db. Ezenkívül sok cigaretta szivar, gyufa, pipa és más apróság gyűlt össze. Készpénzben 3.258.96 pengő gyűlt össze.

Csak kijelölt mészáros árusíthat marhahúst

Megállapították a marhahús új termelői és fogyasztói árát

A hivatalos lap szeptember 16-i száma közli a közellátásügyi miniszter két rendeletét a vágómarha forgalmának és levágásának szabályozásáról, valamint a vágómarha és a marhahús árának megállapításáról.

Az első rendelet szerint október 1-től vágómarhát csak a MAsz (Magyar Állat- és Állattermékek Kiviteli Szövetkezet), továbbá a közellátásügyi miniszter által kijelölt kereskedők és bizományosok vásárolhatnak.

Október 1-től kijelölt husiparos csak annak a vármegyei törvényhatóságnak területén vásárolhat vágómarhát, amelynek területén telephelye van. A törvényhatósági joggal felruházott város kijelölt kereskedői annak a vármegyének területén is vásárolhatnak vágómarhát, ahol a törvényhatósági joggal felruházott város fekszik.

Október 1-től kezdve vágómarhát levágni, a levágott állat húsát közfogyasztás céljára forgalomba hozni vagy egyébként felhasználni csak a MAsz-nak vagy kijelölt husiparosnak szabad.

Budapesten és környékén telephellyel rendelkező husiparosokat a közellátásügyi miniszter, az ország egyéb területén telephellyel rendelkező husiparosokat a törvényhatóság első tisztviselője október 1-ig kijelöli és jogosítványt látja el. Budapest területén a vágómarhák átvétele minőség utján történik.

VÁSÁRLÁSI ENGEDÉLY ÉS VÉTELI JEGY

Budapest területén kívül az ország egész területén vágómarhát csak abban az esetben lehet levágni, ha a vágató vágómarhánként 54 pengő árkülönbözeti díjat a 150.783. számú „M. Kir. Közell. Min. Orsz. Közellátási Hivatal, letéti számla, Budapest” elnevezésű postatakarékpénztári csekk számlára előzetesen befizetett. Október 1-től kezdve a közellátásügyi miniszter havonként megfelelő számú állat vásárlására érvényes vásárlási engedélyt és vételi jegyet küld a törvényhatóság első tisztviselőjének, aki azokat a községi előljáróságok, polgármesterek között elosztja. A községi előljáróság, polgármester a vásárlási engedélyeket és vételi jegyeket a kijelölt husiparosok között méltányosan és igazságosan tartozik szétosztani. A vásárlási engedély kezeléséért a kijelölt husiparos darabonként két pengőt köteles fizetni. Vágómarha vásárlása esetében mind a kijelölt kereskedő, mind a kijelölt husiparos vételi jegyet tartozik kiállítani. Vételi jeggyel a MAsz látja el az igényjogosultakat. A kijelölt kereskedő barna,

Ujból megállapították a típuscipők árát

A közellátásügyi miniszter leiratot intézett a Magyar Cipőkereskedők Országos Egyesületéhez és közölte, hogy a típuscipők árát újból megállapította. A gépiuton készült egységes cipők fogyasztói árai a következők: fekete sertésbőr felsőrészrel és talppal készült szeges női magas cipő 32.30, ugyanaz barna bőrből 32.60, fekete női félcipő 28.60, ugyanaz barna színben 29.20, fekete vagy barna box felsőrészrel és crupon talpas női magas cipő 36.80, ugyanaz lósevrő felsőrészrel, ragasztott talppal félcipő kivételben 28.20 pengő. Azok a kisiparosok, akik kézirátán varrott egységes cipők készítésére kaptak engedélyt, kötelesek részletes árszámítást benyújtani a közellátásügyi hivatalba egyéni ármegállapítás végett. A termelő gyár vagy iparos köteles az áru alkalmazott függőcédulán vagy talpba vésva a cipő fogyasztói árát feltüntetni. A legmagasabb fogyasztói eladási árak több közvetítői kéz

a kijelölt husiparos pedig sárga vételi jeggyel állít ki.

A VÁGÓMARHA TERMELOI ÁRA

A második rendelet szerint vágómarha alatt a levágás céljára eladott és élő állapotban 150 kilónál nehezebb súlyú ökröt, bikát és tehenet kell érteni. A normális etetés és itatás után letermelt vágómarha legmagasabb termelői ára — az átadó istállójában vagy ahhoz legközelebb fekvő hiteles mérlegben vagy vásártéren mért súly alapján 8% súlyengedmény levonása után — az ország egész területén élesúly kilogrammonként a következő: II. oszt. ökr 1.50, III. oszt. ökr 1.30, bika 1.45, illetve 1.25, tehén 1.40, illetve 1.20 pengő. A MAsz a szállítás ideje alatt teljesen koplaltatott vágómarhákért a budapesti ferencvárosi Közvágóhídon történő átvételénél élesúly kilogrammonként — érkezési súly szerint — a következő árat köteles fizetni: II. oszt. ökr 1.60, III. oszt. 1.38, bika 1.54, illetve 1.33, tehén 1.49, illetve 1.28 pengő.

A MAsz az átadási áron felül köteles a fel szállító termelőnek, illetőleg kereskedőnek megtéríteni a feladástól kezdve a vasút által felszámított összes költségeket és a rendeltetési helyen felmerülő és a szállító termelő gazdaság vagy a kereskedő által viselt igazolt hivatalos költségeket, továbbá a megállapított apadó térítéseket. Az apadó térítések a következők: 48 órán túl, de 72 órán belül érkező szállítmányoknál 2%, 72 órán túl, de 96 órán belül érkező szállítmányoknál 4%, 96 órán túl, de 120 órán belül érkező szállítmányoknál 5%, 120 órán túl érkező szállítmányoknál 6%.

A MARHAHUS ÁRA

A marhahúsért és a vágott marha melléktermékeiért számítható legmagasabb fogyasztói árak az ország egész területén a következők: hentesek és mészárosok által fogyasztók részére történő eladás esetén marhahús (hátszín, rostélyos, fartó, felsál, lapocka, tarja, lábszár, nyak, oldalas, szegy és gulyásus) minden nyomaték hozzáadása nélkül kilónként 3.70, csontos vesepecsenye 3.50, tisztított vesepecsenye 8, marhamáj 2.40, marhanyelv torokkal 3.60, tisztított marhanyelv nyersen 4.40, marhatüdő 1.20, marhalép, szív és vese 1.60, marhatej velővel darabonként 8.20, marhatej darabonként 1.50, kilónként 2.10, marhatej kicsontozott húsá kilónként 2.70, tisztított pacal és orr kilónként 1.20, marhatőgy kilónként 1.20, marhacsont (fehér) kilónként 1.30, marhacsont (vörös) kilónként 0.12, marhavér literenként 0.30 pengő.

SPORT

Zombor vasárnapi sportszenzációja

Ujszegedi TC—Zombori SE

bekapcsolása esetén sem emelhetők. A kézműipari áruk csak a kézműiparosok által készített olyan egységes cipőkre vonatkoznak, amelyek viszonteladások útján kerülnek forgalomba. Minden más, tehát mechanikai, félmechanikai vagy tömegtermelő üzen még akkor is, ha termelvényei kizárólag kézimunkával készülnek, csak a gépiuton készült cipőkre megállapított árakat számíthatja fel. (Magy. Tud.)

Termelési jutalmat kapnak a gazdák

A mezőgazdaság fejlesztéséről szóló törvény cikk hatálybalépésével kezdve meg történt. Bánffy Dániel földművelésügyi miniszter a törvény alapján már nagy jelentőségű rendeletet adott ki, amely termelési jutalmat biztosít azoknak a gazdáknak, akik a többtermelést előmozdítják. A földművelésügyi miniszter rendelete erre a gazdasági évre szól.

A rendelet szerint az a birtokos, aki az 1943. év tavaszán vetett termények terméseredményét fokozza azért, hogy a tavaszi termények alá az őszi szántást ez év őszén legkésőbb az 1942. évi december hó 31. napjáig legalább 15 centiméter mélyen elvégi, az őszi szántással megmunkált terület után

kat. holdanként tíz pengő termelési jutalomban részesül,

feltéve, hogy az 1942. évi őszi vetésterülete (őszi gabona, takarmánynövény, ipari növény) nem kisebb az előző évi őszi vetésterületénél.

A rendelet 2. §-a kimondja, hogy futóhomoktalajon végzett őszi szántásért a birtokos jutalomban nem részesül. A futóhomoktalajon gazdálkodó birtokos pillangós virágú zöld trágyanövény, valamint pillangós virágú takarmánynövény termeléséért részesül kat. holdanként tíz pengő ter-

Mint már jelentettük érdekes sport eseménye lesz vasárnap városunknak. Az NB. III. alföldi csoportjának eddigi első helyezettje az Ujszegedi TC játssza le bajnoki mérkőzését a ZSE csapatával, amely az eddig elért eredmények után az ötödik helyen áll. Az Ujszegedi TC simán és minden nagyobb erőlködés nélkül nyerte meg mind a két mérkőzését nagyon jó gólarány nyal (11:4) és mint értesültünk a csapat nagyon jó formában van. Nincs a csapatban egyetlen gyenge hely sem, minden játékos kitünő tehnikuss és az egész csapat nagyszerű formában van. Nincsenek a csapatban ugyan nagynevű játékosok, de a csapat nagyon jó összeszokott együttest képez. A bajnokságot megelőző időt az UTC nagyon jól használta ki és a rendszeres edzéseken kívül sok barátságos mérkőzést rendezett jó hírű erős csapatokkal. A ZSE az utóbbi időben ismét jó formát

mutat. A lejátszott két mérkőzés közül egyet a szentesi MÁV ellen megnyert 6:4 arányban saját pályán, a másodikat a Mezőkovácsházi TE ellen idegen pályán eldöntetlenül 2:2 arányban játszotta le. Ezen mérkőzést a jelentések szerint csak bal-szerencséje folytán nem nyerte meg, mert a mérkőzésen az összes játékosok nagyon jó formát mutattak, de a hosszú utazás következtében nem bírták végig az iramot. A ZSE-nek nagyon komolyan kell felkészülnie erre a mérkőzésre, ha jó eredményt akar elérni, mert nem hisszük, hogy a saját pálya előnye elég lesz arra, hogy a győzelmet kivívja. Minden esetre ha a csapat jó formában lesz és az eddig mutatott lelkesedés sem marad el, van remény rá, hogy mint győztes fejezze be ezt az igen érdekesnek ígérkező mérkőzést. Zombor város sport közönsége nagy érdeklődéssel várja a mérkőzést.

lési jutalomban, feltéve, hogy az említett zöldtrágya, vagy takarmánynövényt az 1942. évi augusztus hó 15. napjától az 1943. évi május hó 14. napjáig elvetette és az 1942. évi őszi vetésterülete az előző évi őszi vetésterületnél nem kisebb.

Az őszi szántásért és a pillangós növények vetéséért járó jutalmon kívül termelési jutalomban részesül az a gazda is, aki ez év őszén nagyobb területet vet be

kenyér gabonával, mint tavaly. A jutalom a többletetés minden kat. holdja után tíz pengő.

A gazdáknak a termelési jutalomra vonatkozó igénybejelentéseiket a községi előjárásnál, illetőleg a polgármesternél a rendeletben előírt bejelentő lapon kell megtenniük. A bejelentő lapot a községi előjárásnál, illetőleg a polgármester bocsátja az érdekelte gazdák rendelkezésére. (MTI)

BETYÁRBECSÜLET

(2)

A Délvidék regénye
Írta: LOVAS SÁNDOR

Most a betyár is megrökönyödött. A halálfelelem egy pillanatra megszorította a szívét, és ez elegendő volt, hogy ólmos verejtékcseppeket izzadjon, amelyek végiggördültek a halántékán.

— No... — nyögte földre ejtett szívével — akkó neköm befellegzett...

A halász rábólintott:

— Hát...

Azután megszánta a vergődő legényt és vizgáztalni kezdte:

— Nono, Ne ijeggy meg. Tuggyák, hogy te vótál?

Elkeseredetten hangzott a válasz:

— Hát mán hogy a pokolba ne tunnák? Biztosan köll tunniok mer' a marha eszimmel a szivibe felejtettem a bicskámát. Csillagos bicska vót, oszt ki vót vésvé a nyelire a nevem, hogy: Akom Bandi.

— Ejnye... ejnye... — csóválta fejét az öreg halász. — Pedig bűdösül okos vagy. Oszt a végin mégis így elcsintalankottad a dógot.

— Hát... a fene az eszemet.

— No, most mi lesz?

A betyár tekintete elérte a messzeségben. Arra gondolt, hogy jó volna, ha a látóhatár szélére menekülhetne és ott bujna el, ahol az ég összelelekezik a földdel. Erre a gondolatra mély, keserves sóhaj szakadt ki tüdejéből.

A tulsó parton susogtak a nyárfák. Langyos esti szellő futkározott a mérhetetlen és beláthatatlan síkság szendergő testén.

A betyártól tanácsot kért a tanácsalansága:

— Mit tegyek? Bujdossak tovább, vagy agygyam föl magamat a zombori megyeházán?

— Ez még a legjobb vóna — bólintott a halász. — Add föl magad, Emberéletér' fizetni köll!

A betyár kétségbeesett arcát nézte és az arcvonásaiban kutatott.

— Oszt miér' vót?

— Azér' vót, mer' az ujvidéki vásárra men-

tem, hogy nyerget meg zablát vegyek a Rárónak.

Az öreg halász megtömté a pipáját, azután a dohányzacskót átnyújtotta a betyárnak.

— Ehun-e a Ráró — folytatta a betyár. — Hanem jó szaga van a kend dohányának. Akár a rezeda.

— Hát. Mer még nem ütötte belé finác az orrát. Bácskai szüz dohány ez. Bácskerteszi, de akár a verpeléti.

Az öreg a Hold fényében — mely olvasztott ezüstként, de hidegen folydogált végig a tájon, — szakértően szemügyre vette a jámbor csendben legelésző állatot.

— Mutatós, — dicsérte és meglegedetten bólongatott.

— Hát, — örvendezett a betyár az elismerésnek. — Obecsén vótam érte. A Dungserszki nagyságos ur istállójába' ez vót a legkülömb.

— Onnan való?

— Hát. — A betyár csak most felelt a néhány perc előtt elhangzott kérdésre.

— Ugy vót, hogy amikó' a Rárót elkötöttem, bementem az ujvidéki vásárra, hogy nyerget, zablát, meg hummi mást vegyek. Aztán betértünk egyik lacikonyhába cigánypecsenyére, meg hogy megigyük az áldomást. Zsiros vót a pecsenye, oszt csuszott rá a bor. Izlett. Oszt egyszerre csak az asztalunk elé ugrik egy legény. Huszonöt évesre saccolom. Rám mutat, oszt toroka szakadtábu' azt ordijja, hogy: emberek, ehun e az Akom Bandi, a hires betyár. Fogjuk el, mer' vérdij van a fejire kitűzve.

— Rádösmert, — bólintott a halász.

— Hát. Rám ösmert.

— No, akkó' nem is követté' el hibát, hogy a mellibe felejtetted a csillagost. Oszt erre mi vót?

— Tudhassa kend. Fölugrottam. Előkaptam a csizmaszárból a bicsakot, oszt egyenesen neki, bele a szivibe, markolatig. Utána kiugrottam a sátorbu. Föl a lóra, oszt hajrá. Vitt, mint a szélvész. A népek utánam, meg tizenkét pandur. Oszt most ehun vagyok-e.

Miután a tragédiát a maga módján: egyszerű, de annál megrendítőbb szavakkal előadta, keservesen felsóhajtott:

— Heej...

A sóhaj eltévedt az éccakában és a csenő kupolája borult föléjük. A halász újból pipára gyujtott, s a kovakó felvillanó csillámánál félszemmel a betyár arcába sandított!

— Nohát! — dörmögte méltatlankodva és feddően. — Köllött neked Ujvidék. Most ehun-e.

A betyár felé nyújtotta a kulacsot.

— Látod, — folytatta — itt a nyakadon a baj. No, igyál.

A betyár a felé nyújtott csutorából mohó kortyokkal ivott, mintha a hűs itallal a bensőjében dülő tüzvést akarta volna' eloltani. Azután segélyt kérő tekintettel kérdezte:

— Aggyon tanácsot, Gábor bátya: mit tegyek?

(Folvtatjuk)

Apróhirdetések

Jóházból való fiut cipésztanoncnak. teljes ellátással felvesz Klemm József cipésmester. Zombor, Rákóczi ut 2. a-2380-f

Ügyes fiatal nőt alkalmazok. Jelentkezés a Vármevőháza trafikiában. a-2387-f

Hegedűoktatás a tanítvány lakásán elsőrangú szakérő által. II. Telep-u. 16. a-2388-f

I. a salgótarjáni szén megérkezett. Kapható: bajsai Vojnich István-né, Hunyadi utca 3. számú vegyeskereskedésében. a-2390-f

Mester-utca 21. sz. ház. szabadkézből eladó. Érdeklődni: Don-dó Józsefnél. Zombor. Zrinvi utca 9. a-2389-f

TELEFON 20-7